

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Most 23. 7. 2012
Č. j.: SRS 028418/2012

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 15 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 9. 7. - 22. 7. 2012

1. Počasí

V prvních dnech období 9. 7. až 22. 7. ještě přetrvávalo slunečné počasí s denními teplotami mezi 27 - 30 °C, mnohde i vyššími (Liberec, 31 °C). Noční teploty pak klesaly na hodnoty kolem 15 °C. Postupně se ochlazovalo na teploty do 20 °C ve dne a kolem 10 °C v noci. Teprve v závěru období denní teploty opět dosahovaly více než 20 °C a noční se pohybovaly kolem 15 - 17 °C.

Příznačné pro toto období byly velmi časté změny charakteru počasí. Slunečné počasí bez větru se střídalo (i několikrát v průběhu dne) s dešťovými přeháňkami či bouřkami, často provázenými přivalovým deštěm, krupobitím a vichrem. Úhrny srážek v tomto období byly, lokalita od lokality, rozdílné. Například v Jirkově na Chomutovsku spadlo 38 mm, v Židovicích na Lounsku 31,5 mm, na Žatecku a Podbořansku 15 mm za celé období, avšak v Kvítkovicích na Semilsku 35 mm za jediný den (17. 7.).

Srážková voda z bouřek a četných přeháněk, stejně, jako v předchozích obdobích, přispěla k dalšímu vylepšení bilance půdní vláhy v zájmovém území. V celé oblasti se riziko ohrožení suchem velmi významně snížilo. Jako **mírné** (2), bylo podle ČHMÚ - Riziko ohrožení suchem pro území ČR, vyhodnoceno pro celé okresy Litoměřice a Louny a pro jižní části okresů Česká Lípa, Chomutov, Liberec, Most a Semily. Pro zbytek oblasti bylo toto riziko posouzeno jako **malé** (1).

Největší prospěch přinesla srážková voda kukuřici a cukrové řepě, které mají v tomto období nejvyšší nárůst hmoty a tedy i vysoké nároky na vláhu v půdě.

ČHMÚ - Riziko ohrožení suchem pro území ČR. Vymezuje pět stupňů ohrožení suchem: 1 - **malé**, 2 - **mírné**, 3 - **středně velké**, 4 - **velké**, 5 - **nejvyšší**. Čím je tento stupeň vyšší, tím je vyšší riziko ohrožení suchem. Výsledná mapa vzniká kompilací výsledků získaných ze tří metod hodnocení sucha: měření vlhkosti půdy, vypočtené vláhové bilance a vypočtené bilance srážek a evapotranspirace. Aktualizace výsledné mapy se provádí 1x týdně v úterý.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Současné počasí je ideálním pro rozvoj a šíření houbových chorob. Věnovat pozornost těmto chorobám je v současné době nutné především u brambor a jádrového ovoce a ani cukrovka a jařiny však nejsou napadení škodlivými organismy ušetřeny.

Při zjištění překročení limitní hranice výskytu škodlivého organismu je velmi důležité včasné ošetření porostu přípravky na ochranu rostlin proti houbovým chorobám.

Mohutně také začínají klíčit plevely z půdní zásoby, které v dormanci přečkaly jarní období.

V důsledku vydatných a přivalových dešťů došlo ke **splachu ornice** ze zemědělských pozemků.

V některých lokalitách došlo k **poškození porostů** (poléhání, protrhání listových čepelí) v důsledku **přívalových dešťů**, **krupobití** a **silného vichru**. Například na **Mostecku** (Bečov, Havraň, Lužice, Polerady, Volevčice) došlo lokálně k polehnutí porostů obilnin. Všechny škody však pro tuto chvíli nejsou ještě sečteny.

Ze stejných důvodů byly v podstatě všude sklizňové práce přerušeny. Podle stavu porostů začíná aplikace desikantů a přípravků k zalepení šesulí u řepky.

OBILNINY

Prakticky ve všech okresech začala sklizeň obilovin. Výnosy ozimého ječmene se na **Žatecku** pohybují od 2,5 t až do 4,5 t z hektaru. Sečeno je zde i ozimé žito a začíná i sklizeň jarního ječmene.

Na **Chomutovsku** a **Mostecku** byla sklizeň ozimého ječmene zahájena 10. 7. Následně pak začala i sklizeň jarního ječmene a pšenice.

V podmínkách **Semilska**, kdy to počasí a půdní podmínky (únosnost pro kombajny a odvozovou techniku) dovolí, probíhá sklizeň ozimého ječmene a raných odrůd pšenice (Volavec, 12. 7.). U sklizených ozimých ječmenů je výnos odhadován jako průměrný. To pak působí při další manipulaci potíže. Na sklizeň obilovin a řepky navazuje úklid slámy a příprava půdy k setí nových řepky.

PŠENICE OZIMÁ (RF 83-92 BBCH, tj. časná těstovitá /vosková/ zralost až mrtvá zralost: zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit)

Střední výskyt **virové zakrslosti pšenice (*Wheat dwarf virus*)** byly zjištěny na Mostecku (Havraň a Saběnice, 12. 7.).

Na porostu pšenice ozimé (Martinice v Krkonoších, 13. 7.) byl laboratorně potvrzen výskyt **WDV (*Wheat dwarf mastrevirus*)**.

První slabý výskyt **růžovění klasů pšenice (*Fusarium spp.*)** byl zaznamenán v okresech Děčín (Bynovec, 11. 7.) a Ústí nad Labem (Řehlovice, 13. 7.). Střední výskyt byl zaznamenán na Žatecku a Podbořansku (Blšany, 17. 7., Dubčany, 18. 7., Lužec, 17. 7. a Žatec, 17. 7.).

První výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella graminicola*)** byl zjištěn na Mostecku (Polerady, 12. 7.).

Tamtéž byl zaznamenán i první výskyt **tečkované plevové a listové skvrnitosti pšenice (*Phaeosphaeria nodorum*)**. Její střední výskyt pak byl sledován v okrese Ústí nad Labem (Řehlovice).

Po vytrvalých deštích je v celém okrese Liberec, na Turnovsku a v okrese Ústí nad Labem (Řehlovice, 18. 7.) zjišťován střední výskyt **černí (*Alternaria spp.*)**. Na všech plochách Litoměřicka a v okrese Louny (Chrastín, 11. 7. a 19. 7.) pak byl zaznamenán jejich silný výskyt.

Slabý výskyt **bejlmorky sedlové (*Haplodiplosis marginata*)** byl zaregistrován v okrese Louny (Chrastín, 11. 7. a 19. 7.).

První nálet **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** do feromonových lapáků byl pozorován na Turnovsku (Mašov u Turnova, 11. 7.). Jako silný výskyt byl vyhodnocen jeho nálet do feromonových lapáků na Žatecku (Lužec a Žatec, 17. 7.).

Silné zaplevelení **ovsem hluchým (*Avena fatua*)** bylo zjištěno na Mostecku (Polerady, 12. 7.) a **lebedou (*Atriplex*)** rovněž na Mostecku (Havraň, Saběnice, 12. 7.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 87-89 BBCH, tj. žlutá zralost: deformace tlakem nehtu, irreverzibilní až plná zralost: zrno je tvrdé, jen s obtíží je lze nehtem palce zlomit)

Na Českolipsku, Chomutovsku, Mostecku a Lounsku začala sklizeň. První posekané plochy na Žatecku (Lipno, 18. 7.) poskytly výnos 4 t z hektaru.

ŽITO (RF 89, tj. plná zralost: zrno je tvrdé, jen s obtíží je lze nehtem palce zlomit)

První posekané plochy s výnosem až 5 t/ha jsou na Podbořansku (Vroutek, 20. 7.).

JEČMEN JARNÍ (RF 83-92 BBCH, tj. časná těstovitá /vosková/ zralost až mrtvá zralost: zrno již nelze nehtem palce stisknout ani zlomit)

První posečené plochy jsou na Žatecku (18. 7.).

V okrese Louny (Hřivčice, 11. 7. a 19. 7.) byl pozorován slabý výskyt rzi ječné (*Puccini hordei*), slabý výskyt bejlomorky sedlové (*Haplodiplosis marginata*) a střední výskyt černí (*Alternaria* spp.).

První slabé výskyty obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*) byly zaregistrovány v okrese Ústí nad Labem (Řehlovice, 13. 7.).

KUKUŘICE (RF 59-65 BBCH, tj. konec metání /dolní větve laty plně rozvinuté a oddělené/ až samčí květenství: plný květ: horní a dolní větve lat kvetou; samičí květenství: vlákna blizen plně vysunutá)

Lokální výskyt larev zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*) byl pozorován v okrese Litoměřice (Klapý na Libochovicku).

Bázlivec kukuřičný (*Diabrotica virgifera*) doposud nebyl ve feromonových lapačích zaznamenán nikde.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 87-89 BBCH, tj. asi 70% lusků je specificky vybarveno dle druhu a odrůdy, semena jsou suchá a tvrdá až plná zralost: lusky na celé rostlině jsou suché, hnědé, semena suchá a tvrdá /suchá zralost/)

Na Litoměřicku je všeobecně zaznamenáván výskyt černí na luscích (*Alternaria* spp.).

První výskyt plísně hrachové (*Peronospora pisi*) byl zjištěn na Liberecku (Chrastava, 16. 7.). Vzhledem k charakteru počasí se předpokládá její další rozvoj.

PELUŠKA SETÁ (RF 79 BBCH, tj. téměř veškeré lusky dosáhly druhově, resp. odrůdově specifické velikosti, semena plně vyvinutá /zelená zralost/)

První výskyt padlí (*Erysiphe pisi*) a strupovitosti (*Ascochyta pisi*) byl zjištěn na Turnovsku (Mašov u Turnova 18. 7.).

V téže lokalitě i nadále pokračuje slabý nálet obaleče hrachového (*Cydia nigricana*) do feromonových lapáků.

OLEJNINY

HOŘČICE (RF 75-81 BBCH, tj. asi 50 % šesulí dosáhlo druhově, resp. odrůdově specifické velikosti až asi 10 % šesulí vyžrálo /semena černá a tvrdá/).

Na Děčínsku jsou porosty po bouřkách často polehlé. Pozorován je zde všeobecný střední výskyt černě řepkové (*Alternaria brassicae*).

MÁK SETÝ (RF 64-70 BBCH, fáze vyvinuté tobolky - zelená zralost až zrání tobolky)

Na Litoměřicku jsou porosty po bouřkách polehlé. Všeobecně je zde pozorován silný výskyt helmintosporiozy máku (*Pleospora calvescens*).

ŘEPKA OZIMÁ (RF 87-99 BBCH, tj. asi 70 % šesulí vyžrálo /semena černá a tvrdá/ až sklizňová zralost)

Na Liberecku a Litoměřicku začala sklizeň a některé porosty jsou již sklizeny.

V podmínkách Semilsky, kdy to počasí a půdní podmínky (úrodnost pro kombajny a odvozovou techniku) dovolí, pokračuje sklizeň řepky předsklizňově chemicky ošetřených.

Na Žatecku již začaly v některých porostech šesule praskat a samy se vysemeňovat. I zde však počasí a mokrá půda přerušují sklizeň.

Na Chomutovsku a na Mostecku lze začátek sklizně očekávat ihned, jak to podmínky dovolí.

První výskyt **fomového černání stonku řepky (*Leptosphaeria maculans*)** byl pozorován v okresech Děčín (Arnoltice, 11. 7.), Most (Havraň, 12. 7.), Teplice (Měrunice, 20. 7.) a Ústí nad Labem (Dubice, 13. 7.).

První výskyt **černě řepkové (*Alternaria brassicae*)**, byl pozorován na Mostecku (Havraň, 12. 7.) a na Teplicku (Měrunice, 20. 7.). Slabý výskyt na šešulích byl zjištěn v okresech Děčín (Arnoltice, 11. 7.) a Ústí nad Labem (Dubice, 13. 7.). Její všeobecně silný výskyt, zvláště na porostech poškozených kroupami, byl shledán v okresech Litoměřice a Louny (Hřivčice – Débeř a Pátecký les, 11. 7. a 19. 7.).

První výskyt **plísně šedé (*Botryotinia fuckeliana*)** na listech i šešulích byl zjištěn v okresech Děčín (Arnoltice, 11. 7.) Teplice (Měrunice, 20. 7.) a Ústí nad Labem (Dubice, 13. 7.). V okrese Louny (Hřivčice – Débeř a Pátecký les, 11. 7. a 19. 7.) byl pozorován její slabý výskyt.

První výskyt **hlízenky obecné (*Sclerotinia sclerotiorum*)** byl zaznamenán na Liberecku (Chrastava, 16. 7.). Její slabý výskyt byl pozorován v okrese Ústí nad Labem (Dubice, 13. 7.). Na celém Turnovsku je výskyt závislý na provedeném či neprovedeném fungicidním ošetření po odkvétání.

V okrese Louny (Hřivčice – Débeř a Pátecký les, 11. 7. a 19. 7.) byl zjištěn střední výskyt **verticiliového vadnutí (*Verticillium spp.*)**.

První výskyt **cylindrosporiózy řepky (*Pyrenopeziza brassicae*)** byl pozorován na Mostecku (Havraň, 12. 7.).

Při sklizni jsou uvnitř porostů zjišťována poškození **prasetem divokým (*Sus scrofa*)**.

SLUNEČNICE (RF 59-67 BBCH, tj. květenství ještě zavřené, mezi krycími listy jsou viditelné jazykovité květy až dokvétání: trubkovité květy ve vnitřní třetině terče kvetou /volné tyčinky a blizny/)

První výskyt **hlízenky (*Sclerotinia sclerotiorum*)** byl laboratorně potvrzen na Mostecku (Havraň, 9. 7.). V okrese Louny (Žatecko) byl pozorován její střední výskyt ve spodní části rostlin (Bítozeves a Postoloprty, 10. 7.).

V téže lokalitě bylo rovněž zaznamenáno slabé poškození rostlin **trásněnkami (*Thysanoptera*)** - především řapíky listů a zadní strana květních úborů.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 61-81 BBCH, tj. počátek květu až první listy žloutnou)

V okrese Louny (Stradonice, 11. 7. a 19. 7.) byl pozorován výskyt **virové svinutky bramboru (*Potato leafroll virus*)**,

První výskyt **plísně bramborové (*Phytophthora infestans*)** byl pozorován v okrese Liberec (Chrastava, 16. 7., Pěnčín, 16. 7. a Příšovice, 17. 7.). Její slabý výskyt byl zaznamenán v okrese Louny (Stradonice, 11. 7. a 19. 7.), střední pak v okrese Ústí nad Labem (Svádov, 18. 7.) a lokálně silný výskyt byl zaregistrován na zavlažovaných plochách na Roudnicku. Vzhledem k charakteru počasí je předpoklad dalšího rozvoje. U větších pěstitelů na Semilsku byla nasazena intenzivní chemická ochrana a výskyt této choroby doposud nebyl shledán, na rozdíl od zahrádkářů, kteří neošetřují a kde již výskyt zjištěn byl. Na Žatecku byl u zahrádkářů její výskyt určen jako střední.

Obdobně je tomu u malopěstitelů na Semilsku i v případě **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)**, kde je výskyt imág i larev hodnocen jako střední a lokálně i silný.

Značné škody na porostech brambor sousedících se zatrávněnou plochou, působí na Semilsku i **slimáci (*Agriolimacidae*)**.

ŘEPA CUKROVKA (RF 39-52 BBCH, tj. plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90 % povrchu půdy, až hlavní stonek dosáhl 20 cm)

První výskyt **virové žloutenky řepy (*Beet mild yellowing virus*)** byl pozorován na Roudnicku (Bříza), na Lovosicku (Čížkovice) a na Libochovicku (Slatina).

V okrese Louny (Chrastín, 11. 7. a 19. 7.) byl zaznamenán velmi slabý výskyt **cerkosporové listové skvrnitosti (*Cercospora beticola*)**.

Tamtéž byl zjištěn i slabý výskyt **mšice makové (*Aphis fabae*)**.

PASTVINY, LOUKY, TTP

V okresech Děčín a Ústí nad Labem, v závislosti na počasí, probíhá sečení luk a TTP na seno a senáže. Na Semilsku je pak dokončována sklizeň na TTP ve vyšších polohách, avšak na Turnovsku již probíhají druhé seče píce.

CHMEL (RF 65-71 BBCH, tj. plný květ, asi 50 % květů otevřeno až počátek vývoje hlávek, asi 10 % květenství vytvořilo hlávky)

Ve chmelnicích na Žatecku nadále probíhá kultivace meziřadí a chemická ochrana proti širokému spektru škodlivých organismů (mšice chmelová, sviluška chmelová i plíseň chmelová).

V okrese Louny (Počedělice, 11. 7. a 19. 7.) byl pozorován velmi slabý výskyt **plísně chmelové (*Pseudoperonospora humuli*)**.

V okrese Louny na Podbořansku (Blšany, 17. 7.) byl pozorován střední výskyt **svilušky chmelové (*Tetranychus telarius*)**. Její lokálně silný výskyt byl zaregistrován i v okrese Litoměřice (Brzánky a Lounky).

Na Žatecku (Stekník, 18. 7.) bylo zjištěno střední poškození mladých výhonů (pazochů) letní generací **dřepčika chmelového (*Psylliodes attenuata* Koch)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Vývoj počasí (vlhko a teplo) je předpokladem pro vývoj a šíření houbových chorob. V intenzivních sadech probíhá aplikace fungicidů na jejich potlačení.

V okrese Litoměřice je všeobecně zaznamenáván silný výskyt **moniliové hniloby plodů (*Monilia fructigena*)** na všech ovocných plodinách.

Jádroviny

JABLOŇ (RF 74-81 BBA, tj. průměr plodů do 40 mm, plody vzpřímené /stadium T, spodní strana plodu a stopka tvoří T, velikost vlašského ořechu/ až počátek zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu /zesvětlení/)

První výskyt **moniliové hniloby (*Monilia fructigena*)** byl pozorován v okrese Děčín (Malšovice, 20. 7.).

I přes prováděnou intenzivní ochranu porostů fungicidy byl na Semilsku (Žernov, 18. 7.) zaznamenán první výskyt **strupovitosti jabloně (*Ventura inaequalis*)** na listech. V celém okrese Liberec, zejména u drobných pěstitelů a zahrádkářů, pokračují její střední výskyty.

V celém okrese Liberec pokračuje střední až silný výskyt **mšic (*Aphididae*)**, a to zvláště u drobných pěstitelů a zahrádkářů.

Slabý je výskyt **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)**, ve feromonových lapácích byl pozorován na Semilsku (Žernov, 18. 7.). V okrese Louny (Židovice, 11. 7. a 19. 7.) byl zjištěn jeho slabý výskyt a jako střední výskyt byl vyhodnocen na Českolipsku a v okrese Děčín (Malšovice, 20. 7.)

V okresech Litoměřice (Kamýk u Litoměřic a Klapý na Libochovicku) a Louny (Židovice, 11. 7. a 19. 7.) byl pozorován slabý výskyt **obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*)**. Na Českolipsku a na Mostecku (Vtelně, 9. 7.) byl ve feromonových lapačích zaznamenán jeho střední výskyt.

V okrese Louny (Židovice, 11. 7. a 19. 7.) byl pozorován slabý výskyt **obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*)**.

Peckoviny

MERUŇKA (RF 81 BBA, tj. počátek zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu /zesvětlení/)

V okrese Louny (Židovice, 11. 7. a 19. 7.) byl pozorován slabý výskyt **obaleče meruňkového (*Enarmonia formosana*)**.

SLIVONĚ (RF 81-85 BBCH, tj. počátek zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu /zesvětlení/ až pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení)

V okrese Louny (Židovice, 11. 7. a 19. 7.) byl shledán slabý výskyt **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)**.

V okresech Litoměřice a Louny (Židovice, 11. 7. a 19. 7.) byl pozorován slabý výskyt **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)**.

V okrese Louny (Židovice, 11. 7. a 19. 7.) byl zjištěn i slabý výskyt **obaleče východního (*Cydia molesta*)**.

VIŠEŇ (RF 89 BBA, tj. konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost)

Na Semilsku pokračuje sklizeň využitím mechanizovaného sklepávání a ukládání do PE boxů s následným zachlazením.

Na Mostecku (Vtelno, 12. 7.) začala sklizeň.

První výskyt **skvrnitosti listů (*Blumeriella jaapii*)** byl pozorován na Liberecku (Pěčín, 16. 7.). Její výskyt byl zaznamenán na matečných stromech a jednoletých semenáčcích v okrese Semily (Turnov, 17. 7.).

RÉVA VINNÁ (RF 77-79 BBA, tj. počátek uzavírání hroznů až konec uzavírání hroznů)

V okrese Litoměřice (Velké Žernoseky) byl zaznamenán první výskyt **padlí (*Uncinula nestor*)** na listech i plodech v neošetřovaných výsadbách. Dále byl zjištěn první výskyt **vlnovníka révového (*Colomerus vitis*)** a slabý výskyt **obalečika jednopásého (*Eupoecilia ambiguella*)**.

ZELENINA

KOŠTÁLOVÁ ZELENINA

První výskyt **můry zelné (*Mamestra brassicae*)** byl zaznamenán v okrese Litoměřice (Mlékojedy u Litoměřic). Bylo provedeno ošetření.

ZELÍ BÍLÉ (RF 45 BBCH, tj. dosažení 50 % očekávaného průměru hlávky)

První slabé výskyty housenek **bělásky zelného (*Pieris brassicae*)** a housenek **můry zelné (*Mamestra brassicae*)** byly zjištěny v okrese Děčín (18. 7.).

OKURKY

V okrese Litoměřice (Libotenice) existuje podezření na první výskyt **plísně okurkové (*Pseudoperenospora cubensis*)**.

OSTATNÍ

V okrese Česká Lípa (Dubé a Jestřebí) byly na nezemědělské, nebo zemědělsky neobdělávané půdě objeveny kvetoucí rostliny **bolševníku velkolepého (*Heracleum mantegazzianum*)**.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Ing. Aleš Janeček